

'Opvallende verschillen in Nederlands en Duits recht'

Interview met bijzonder hoogleraar Axel Hagedorn

Achtergrond - 3 februari 2015

Advocaat Axel Hagedorn hield deze maand zijn oratie als bijzonder hoogleraar Nederlands-Duitse rechtsbetrekkingen aan de UvA.

“Verschillen tussen het Nederlandse en het Duitse recht kom ik al jarenlang dagelijks tegen”, zegt Hagedorn. Hij onderzoekt de mogelijkheden om van elkaar te leren.

Eén zaak is de advocaat van het kantoor Van Diepen Van der Kroef Advocaten in het bijzonder bijgebleven. “Van een cliënt waren acht auto’s gestolen en verduisterd. Deze auto’s hadden een gemiddelde waarde van 60.000 euro per stuk. We deden meteen aangifte, want het ging duidelijk om een strafbaar feit. Maar met deze aangifte werd niets gedaan, omdat een dergelijke zaak geen prioriteit krijgt.”

In Nederland bestaat het opportuniteitsbeginsel dat stelt dat officieren van justitie in principe zelf mogen bepalen of zij tot vervolging overgaan. Zo kunnen ze besluiten dat inbraken of drugsgelateerde misdaden minder snel aangepakt worden. Duitsland hanteert daarentegen het legaliteitsprincipe. Dit betekent dat de officier van justitie in principe alle zaken moet onderzoeken die op zijn tafel komen. Hagedorn: “Hierdoor heb je in Duitsland een groter juridisch apparaat, meer politie en meer kosten. Maar zorgt dit ook voor meer veiligheid en een groter oplossingspercentage?”

Cultuurverschillen

Mr. dr. drs. A. Hagedorn (1954) is per 1 maart 2014

benoemd tot [bijzonder hoogleraar Duits-Nederlandse rechtsbetrekkingen](#) aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam (UvA).

Beide benaderingswijzen kennen hun voor- en nadelen en hebben gevolgen voor de werkwijze van Hagedorn als advocaat. “In Duitsland wordt altijd aangifte gedaan. In Nederland geven we aan dat je aangifte kunt doen, maar dat je er niet te veel van moet verwachten. Je kunt daar als advocaat cynisch van worden, maar we zien tegelijkertijd dat het Nederlandse systeem wel goed werkt. Ik ben huiverig om te zeggen dat het één beter is dan het ander.” Daarom wil Hagedorn graag onderzoeken wat de betekenis is van deze verschillen en wat de landen van elkaar kunnen leren.

“Misschien is Duitsland meer gebaat bij een zeker opportuniteitsbeginsel. Maar het is tegelijkertijd ook funest als de bevolking geen vertrouwen meer heeft in de rechtsstaat. Je moet niet als slachtoffer van een misdrijf het gevoel hebben dat niemand jou kan helpen.”

Hagedorn interesseert zich ook voor de verschillen tussen de Nederlandse en Duitse bedrijfscultuur en onderhandelingsstijl. “Ik zit in de overnamepraktijk. Daar ontdek je dat Nederlanders veel meer inzetten op de informele relatie. Eerst een goede sfeer opbouwen - ‘hoe was je weekend, hoe gaat het met je familie’ - dan komt de rest vanzelf. Duitsers richten zich tijdens de onderhandelingen meer op de inhoud. Ook zetten Nederlanders tijdens onderhandelingen hoger in. Ze gaan er bij voorbaat van uit dat ze water bij de wijn moeten doen. Duitsers zijn van mening dat als ze maar sterk op de inhoud zitten, ze ook hun doel zullen bereiken. Naar mijn idee kunnen Duitsers op dit punt veel van de Nederlanders leren.”

Corporate Government Codes

Hagedorn heeft naar eigen zeggen een zeer brede leerstoel gekregen. Hij is in gesprek met meerdere aspirant-onderzoekers die graag bij hem willen promoveren. Zelf gaat hij onderzoek doen naar de verschillen tussen Nederlandse en Duitse Corporate Government Codes (CGC), het onderwerp van zijn oratie op 21 januari.

Corporate Government Codes zijn richtlijnen voor goed bestuur en ondernemerschap. De codes doen in Duitsland en Nederland hetzelfde: zij geven aan wat goed bestuur is. Wat opvalt, is dat de Nederlandse code veel uitgebreider is dan de Duitse, terwijl volgens de opstellers beide codes voldoen aan dezelfde internationale standaard. “Levert meer code ook meer op?” Volgens Hagedorn is er geen reden om aan te nemen dat dit het geval is. Hij is voor een Europese code die kort en effectief is, waar alle beursgenoteerde ondernemingen in de EU-lidstaten zich aan moeten houden.

Snelle procedures

Naast zijn eigen onderzoeksproject en zijn college rechtsvergelijkend ondernemingsrecht wil Hagedorn zijn tijd voornamelijk besteden aan het begeleiden van promovendi. Behalve naar de verschillen tussen het Nederlandse en het Duitse strafrecht en de Corporate Governance wil Hagedorn onderzoek laten doen naar verschillen in de rechtspraak. Hoe werken civiele processen en wat is de snelheid van procedures in Nederland en Duitsland? Hoe werken alternatieve manieren om geschillen op te lossen, zoals arbitrage en mediation? Welke elementen in beide rechtssystemen versnellen de rechtsgang? Het kort geding is in Nederland heel effectief en bestaat in Duitsland zo niet. Hetzelfde geldt voor het conservatoir beslag, een beslaglegging op het vermogen van de schuldenaar, nog voordat de rechter een uitspraak heeft gedaan.

“Voor al het onderzoek geldt dat ik zou willen kijken welke lessen we voor heel Europa kunnen trekken. Nederland en Duitsland moeten als economische blokken een as vormen binnen de Europese context. Daarnaast is het belangrijk dat meer eenheid in de Europese nationale rechtssystemen de economische positie van Europa ten opzichte van andere machtsblokken versterkt.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/10090/opvallende-verschillen-in-nederlands-en-duits-recht>